

Valsts drošības komitejas zinātniskās izpētes komisija

WWW.LU.LV/VDKKOMISIJA

ZIŅAS

Sākums > Ziņas >

«Kungi, Staļins ir nosprādzis»: čekas krimināllietas par izteikumiem 1953. gada martā. Mārtiņa Dātava analīze.

VDK zinātniskās izpētes komisija
20.02.2016

PSKP XX kongresa, kurā nosodīts diktatora Staļina personības kults, sešdesmito gadadienu atzīmējot, LPSR VDK zinātniskās izpētes komisija publicē stipendiāta Mārtiņa Dātava apskatu "Staļina kritikas atspoguļojums Latvijas Padomju Sociālistiskā Republikas drošības iestāžu 1953. gada martā ierosinātajās krimināllietās", kurā atspoguļots kā čekisti vismaz 46 krimināllietās represēja okupētās Latvijas iedzīvotājus, kuri izteicās Staļina nāves sakarā. Interesanti, ka paši LPSR čekisti bijās šausmās no Staļina vārda, ko var salīdzināt ar Sātana minēšanu, lietojot eifēmismus, ka pat apsūdztošās krimināllietās par Staļina apvainošanu viņa vārdu rakstīt nevarēja, teju visās LPSR krimināllietās 1953. gadā tas aizstāts ar apzīmējumiem, piemēram, "viens no PSKP un valdības vadītājiem". Pētījumā arī pierādīts, ka čekas ārštata darbinieku jeb aģentu īstie vārdi atrodami ne tikai SAB TDSC kartotēkās un Krievijas Federācijas arhīvos, bet arī Latvijas Valsts arhīva materiālos.

Par vienu no svarīgākajiem Padomju Savienības līdzekļiem savas varas nodrošināšanai bija kļuvušas dažādas represijas, kas bieži vien, ar vai bez juridiska pamatojuma, bija vērstas pret tās iedzīvotājiem, nešķirojot tos pēc sociālās, politiskās, nacionālās vai jebkādas citas piederības.

Viens no izmantotākajiem juridiskajiem pamatojumiem represiju īstenošanā bija 1927. gadā pieņemtie grozījumi Krievijas Padomju Federatīvās Sociālistiskās Republikas (KPFSR) Kriminālkodeksā, kas virknē pantos 58.1 – 58.14 uzskaitīja dažādas darbības, kas kvalificējamas kā kontrrevolucionāri noziegumi. Par kontrrevolucionāriem noziegumiem uzskatīja, piemēram, bruņotu sacelšanos, spiegošanu, sabotāžu, neatļautas literatūras izplatīšanu un aģitēšanu pret Padomju Savienību. Sodi par minētajiem noziegumiem variēja, sākot no 6 mēnešiem ieslodzījumā līdz nāves sodam. Arests uz aizdomu pamata par kādu no KPFSR Kriminālkodeksa 58.1 – 58.14 pantiem visbiežāk rezultējās notiesājošā spriedumā. Ieslodzījuma vietās uz minētā pamata notiesātās personas apzīmēja "politiskais" (политический – krievu val.) un ierādīja visai zemu sociālo stāvokli, kādēļ attiecīgās personas nereti kļuva par citu ieslodzīto upuriem.

1953. gada ietvaros īpaši liels Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas (LPSR) drošības iestāžu ierosināto krimināllietu skaits bijis 1953. gada martā. Veicot padziļinātu un plašāku šo krimināllietu satura izpēti, secināts, ka absolūtais vairākums apsūdzību "pretpadomju aģitācijā vai propagandā" bija saistītas ar vēršanos pret Padomju Savienības vadītāju Josifu Staļinu.

Krimināllietas atrodamas Latvijas Nacionālā arhīva Latvijas Valsts arhīva 1986. fondā. Tajā pieejamas 179 krimināllietas, no kurām 112 jeb 62,6 % krimināllietu sāktas 1953. gada martā, pamatojoties uz KPFSR Kriminālkodeksa 58.10 pantu. No minētajām martā uzsāktajām krimināllietām 46 jeb 41 % krimināllietas viena no izvirzītajām apsūdzībām pamatojas uz "pretpadomju aģitācijas un propagandas" vēršanu pret Staļinu. No šīm lietām, savukārt, 13 jeb 28,3 % krimināllietu izbeigtas: piecos gadījumos krimināllietā ir pārtrauktas to izskatīšanas procesā, apsūdzētajām personām nepiespriežot sodu; atlikušajos astoņos gadījumos krimināllietas ir pārtrauktas. No 46 apsūdzētajām personām 3 jeb 6,5 % personu krimināllietās minēta iepriekšējā sodāmība, savukārt, 4 jeb 8,7 % personu bija izgājušas filtrāciju.

Analizējamās lietās noteikti divu veidu kriminālsodi – brīvības atņemšana un "tiesību atņemšana". Visbiežāk noteikta 10 gadu brīvības atņemšana un "tiesību atņemšana" uz 5 gadiem. Šāds sods noteikts 16 jeb 48,5 % personām. Vienai no notiesātajām personām, ievērojot to, ka apsūdzība pamatota arī ar KPFSR Kriminālkodeksa

LPSR VDK zinātniskās izpētes komisijas stipendiāts Mārtiņš Dātavs, 2015. gada 17. decembrī starptautiskajā zinātniskajā konferencē Liepājā. Kristīnes Jarinovskas foto.

58.1a pantu par "tēvijas nodevību", noteikta 25 gadu brīvības atņemšana un tiesību atņemšana uz 5 gadiem. Trijos gadījumos notiesātajām personām noteikta tikai brīvības atņemšana, savukārt, 5 jeb 10,9 % personām dažādu iemeslu dēļ nav noteikts neviens no minētajiem sodiem.

Salīdzinoši lielāka apsūdzību daļa bijusi celta pret krieviem. Līdz ar to var secināt, ka liela daļa Latvijas teritorijā dzīvojušo krievu tautības iedzīvotāju pretēji izplatītiem stereotipiem nav bijuši noturīgi Padomju varas atbalstītāji. To pierāda arī aplūkotajās personu krimināllietās izvirzītās apsūdzības, kur līdzās izteikumiem pret Staļinu izteikta arī, piemēram, kritika par padomju iekārtu un kolhozu sistēmu. Divās no šīm krimināllietām izvirzītas apsūdzības par "buržuāziskās Latvijas" režīma slavināšanu. Ievērojami, ka viena no apsūdzētajām personām LPSR bija ieradusies no KPFSR, bet otra persona bija dzīvojuši Latvijā vēl pirms padomju okupācijas 1940. gada 17. jūnijā. Attiecīgā persona – Semjons Aleksejevs savā darba vietā citu personu klātbūtnē esot teicis, ka pie Ulmaņa dzīvojis labāk, kam sekoja apvainojosi izteikumi par Staļinu (LVA, 1986. f., 1. apr., 21093. l., 137. lp.).

Apsūdzētās personas bieži nežēlīgi spīdzināja, tādēļ atzinušās neesošos noziegumos. Par vispārēju praksi bija kļuvusi izmeklēšanas materiālu falsificēšana, kā arī iesaistīto liecinieku sniegto liecību uzskatīšana par neapgāzamu pierādījumu. Šādos gadījumos nevar izslēgt arī liecinieku tīšu nepatiesu liecību sniegšanu. Kā piemēru tam var minēt Austras Balodes krimināllietā esošo kasācijas sūdzību. Tajā viņa min, ka viņas krievu tautības kolēģes, būdamas naidīgi noskaņotas pret viņu un ar zemāku darba stāžu, esot savstarpēji sarunājušas Balodi apmēlot (LVA, 1986. f., 2. apr., 3138. l., 151. lp.).

1953. gada 3.martā Staļins pēc asins izplūduma smadzenēs ieslīga komā un mira 5.martā. Ziņas par viņa slimību un nāvi publiski paziņotas ar vienas dienas nobēdi. Šie pret Staļinu vērstie mutvārdu izteikumi aplūkotajā periodā lielākajā vairumā gadījumu izpaudās kā nosodošas attieksmes vai prieka paušana sakarā ar paziņojumiem par Staļina saslimšanu vai nāvi, par kuru bija publiski ar radio vai laikrakstu palīdzību paziņots 1953. gada 5. un 6. martā. Analogiskas un līdzīga satura apsūdzības celtas sakarā ar Staļina nāvei sekojošo vairāku dienu sēru periodu. Tā, piemēram, 10 jeb 21,7 % krimināllietu uzsāktas pirms Staļina nāves sakarā ar tā saslimšanu, savukārt, pēc nāves fakta paziņošanas ierosinātas 29 jeb 63 % no visām aplūkotajām krimināllietām. Lielākajā daļā šo krimināllietu apsūdzība par izteicienu vēršanu pret Staļinu ir tikai daļa no plašākas apsūdzības, kurā kā papildus apsūdzības nereti dominē "izdomājumu" izteikšana par kādu no padomju dzīves aspektiem.

Tieša Staļina vārda pieminēšana šo apsūdzību izvirzītajos dokumentos ir ārkārtīgi reta parādība, un starp visām aplūkotajām krimināllietām konstatēta tikai vienā gadījumā, proti, Grigorija Orlova krimināllietā. Sākumā izvirzītajā apsūdzībā minēts, ka viņš 1953. gada 8. martā Viļānu dzelzceļa stacijas bufetē sakarā ar paziņojumu par biedra Staļina nāvi veica asu pretpadomju aģitāciju starp vietējiem iedzīvotājiem. Savukārt, jau krimināllietas noslēgumā izvirzītajā apsūdzībā minēts, ka Orlovs dzelzceļa bufetē Viļānos apmelojis vienu no PSKP un valdības vadītājiem (LVA, 1986. f., 1. apr., 21273. l., 3. lp., 58. lp.). Visās pārējās aplūkotajās krimināllietās dominē tieši šis Staļina apzīmējums, ko var uzskatīt par vienu no viņa daudziem tituliem. Līdzīgā formā Staļins attēlots liecinieku liecībās vai tiesu protokolos.

Par netīša rakstura izteikumiem varētu uzskatīt izteikumus, kuros konstatēts konkrēts fakts, no kura tālāk izdara dažādus secinājumus, kur, savukārt, nepareizā interpretācija novedusi pie personas aresta. Aplūkotajās krimināllietās novērojami pāris šādi gadījumi. Tā, piemēram, Andrejs Stravenko savā kasācijas sūdzībā min, ka 1953. gada 6. martā, uzstājoties ar runu Staļina piemiņas mītiņā, bijis ļoti uztraucies, kā rezultātā pieļāvis kļūdu viena vārda izrunā, ko, savukārt, uztvēra kā teiktu ar kontrevolucionāru nodomu. A. Stravenko arī minēja to, ka kļūdu raisījis viņa nervu kaite. Rezultātā A. Stravenko apsūdzēja par "pretpadomju izteicienu" pieļaušanu pret Staļinu, par ko piesprieda cietumsodu. (LVA, 1986. f., 2. apr., 1115. l., 136. lp., 146. lp.).

Čekisti asāk apgājās ar tiem, kas pret ģenerālisimusu vērsās alkohola iespaidā. 1953. gada 19. martā arestēta Anna Zaiceva, kas sēru laikā 8. martā dziedājusi "pretpadomju dziesmas" un necenzēti izteikusies par Staļinu. Liecinieku liecībās minēts, ka Zaicevai šādu darbības veikšanu esot lūgts pārtraukt, bet viņa atbildējusi: "Ko gribu, to dziedu, gribu nopelnīt 25 gadus," un pēc tam turpinājusi dziedāt, līdz atnācis milicis un viņu aizvedis. Zaiceva vēlāk atgriezusies un turpinājusi dziedāt. (LVA, 1986. f., 1. apr., 21094. l., 99. lp.). Aleksandrs Bauļins kādā Valkas bufetē 12. martā izteicis gandarījumu par Staļina nāvi un paudis uzskatu, ka būtu labi, ja šāds liktenis piemeklētu arī pārējos partijas un valdības vadītājus. Papildus tam viņš paudis, ka Staļins nav neko labu izdarījis un izsūtījis daudzus nevainīgus cilvēkus. (LVA, 1986. f., 1. apr., 21274. l., 88. lp.).

Daudz plašākā mērogā izvēršas apsūdzības par izteikumiem, kuri bijuši sacīti tieši un apsūdzētajai personai esot pie pilnas apziņas. Lielākā daļa šādu izteikumu novērojami tieši sakarā ar paziņojumiem par Staļina saslimšanu un nāvi. Septiņās no tām apsūdzētās personas, paužot prieku un gandarījumu, izteikušās, ka līdz ar Staļina nāvi beigs pastāvēt arī kolhozi, un cilvēku dzīves uzlabosies. Jābilst, ka šādi uzskati sabiedrībā bijuši daudz plašāki, nekā tie parādās aplūkotojās krimināllietās. Atsevišķos dokumentos fiksēts, ka daudzviet Latvijā runājuši, ka sīkīpašnieki atgūs savas tiesības uz zemi. Zemi sadalīšot no 15 līdz 30 hektāriem lielos gabalos, un būšot atļauts izmantot arī algotu darbaspēku. Esot bijušas paustas arī cerības, ka būšot iespējams atgūt nacionalizēto īpašumu. Viens no šādu uzskatu pautējiem bija Boruhs Dukarēvičs, dzimis 1908. gada 28. decembrī Rīgā, dzīvojot Tallinā 1937. gadā no Ābrama Dukarēviča mantoja lauksaimniecības rūku speciālfabriku *Ravezskis Auls, Dukarēvičs un biedri* Margrietas ielā Rīgā (Valdības Vēstnesis, 1937, 24. aprīlis, 4. lpp.). Apsūdzībā viņš raksturots kā izteikts "buržuāziskais nacionālists", kurš apvaino Staļinu, PSKP un padomju valdību valsts novešanā līdz nabadzībai. Staļinu viņš uzskata par sliktu līderi, tā vietā slavē Ļevu Trocki un pauž viedokli, ka viņš valsti līdz šādai situācijai nenovestu. B. Dukarēvičs esot izteicies, ka gaidot, kad sāksies PSRS un Amerikas Savienoto Valstu (ASV) karš, kurā PSRS zaudēšot, kas ļaus viņam atgūt savus īpašumus. (LVA, 1986. f., 2. apr., 1106. l., 3. lp.) Brīnumaini, bet pēc smagas un detalizētas apsūdzības Dukarēviču, kurš slavēja Trocki un gaidīja ASV iebrukumu... padomu "taisnā tiesa" attaisnoja "pierādījumu trūkuma dēļ"... iespējams, ka šis gadījums prasa dziļāku izpēti.

Imants Vičis atnāca uz darbu un pauda nevilnotu prieku par "tautu tēva un skolotāja" aiziešanu aizsaulē, izstāstot anekdoti, kuras saturs atbilstoši liecinieku teiktajam bijis sekojošs: "Maskavā spiegiem piespriests nāves sods. Viens no tiem savā pēdējā vārdā izteicies, ka grib, lai viņu apglabā starp PSKP un Padomju valsts vadoniem." (LVA, 1986. f., 1. apr., 21092. l., 3. lp.).

Helmūtu Pallo arestēja vēstulju perlustrācijas rezultātā, jo viņš uz papīra bija izteicies, ka Staļins ir miris. 1953. gada 6. martā viņš savam brālim rakstīja sekojošo: "Sveiks Brāļuk!!! Tavu vēstuli saņēmu. Par ko ļoti priecājos. Vai Jūs to arī ziniet, ka pats Staļins ir nomiris. 5. martā izlaidis savu nolādēto dvēseli. Varbūt ka tagad kaut kas grozīsies [...]". (LVA, 1986. f., 1. apr., 44227. l., 126b. lp.) PSRS neko tādu uz papīra rakstīt nedrīkstēja, jo vēstules pastā, īpašos "zīmogošanas iecirkņos", kur, maskējoties zem pasta darbinieku vārda, strādāja čekisti ar tvaika palīdzību atvēra un izlasīja, vai tajās PSRS iedzīvotāji uz papīra kaut ko neraksta tādu, kas atšķiras no PSKP oficiālās programmas.

1953. gada februārī Velta Ralmane izgatavoja skrejlapas, kas aicināja uz gaidāmo vēlēšanu izjaukšanu, un izvietoja tās pie Ainažu pilsētas izpildkomitejas durvīm. 1953. gada martā vēlāk V. Ralmane izgatavoja vēl 8 skrejlapas, kuras ar tādu pašu saturu kā iepriekš bija izvietotas Ainažu centrā netālu no izpildkomitejas ēkas. Četrās no tām bija uzsaucumi, kas vērsti pret Staļinu sakarā ar tā nāvi. Vienā no tām minēts:

"Kungi, Staļins ir nosprādzis ar vēzi rīklē. Un par mums valda padomju vara."

Savukārt, citā, izmēros lielākā skrejlapā minēts:

"Ievēriņai. Biedri Pilsoņi! Mēs 1. martā balsosim par badu un iznīcību. Staļins ir miris, sen cilvēku asinis sūkdams. Par mums valda padomju vara. Mēs, Kungi, jūs drīz atbrīvosim no komunistu jūga. Un par mums būs valdnieki kungs Zariņš un Feldmanis, kuri atrodas ārzemēs." (LVA, 1986. f., 1. apr., 19676. l., 158. lp., 179. lp., 183. lp.). Acīmredzot bija dzīva cerība, ko uzturēja ārvalstu radiostacijas, ka Latvijas Republikas sūtnis Londonā Kārlis Zariņš un sūtnis Jūlijs Feldmanis (Šveice 1942. gadā aizlīdzēja Baltijas valstu sūtniecību darbību, atļaujot J. Feldmanim palikt personālā statusā), kas 1953. gadā jau strādāja ASV, varētu kā trimdas valdība atkal kļūt ne vien par juridiski legītimo, bet arī faktisko varu Latvijā

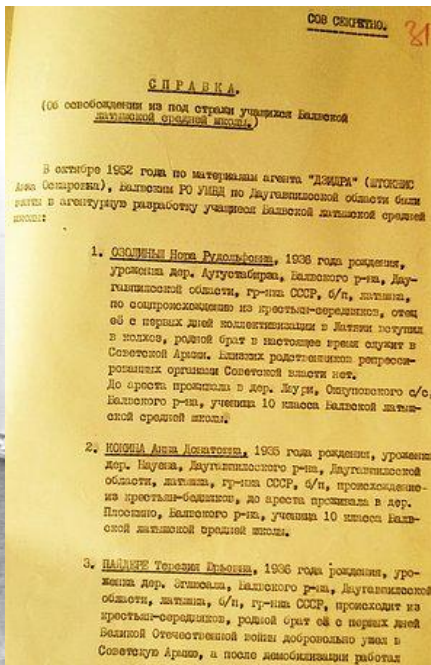
Divos gadījumos aplūkotajās krimināllietās personas apsūdz "pretpadomju noskaņojuma" dzejas rakstīšanā. Tā 1953. gada 9. janvārī Arvids Reimanis dzērumā kādā Rīgas tramvajā skaļi aģitējis, ka sarkanie ir vissliktākie un ka tie okupējuši Latviju. Tāpat esot teicis, ka pienākšot laiks, un latvieši tos padzišot. Viņš arī norādījis, ka strādājot tikai priekš latviešiem. A. Reimaņa rīcība "palikusi neievērota" līdz 1953. gada 23. martam, kad viņu arestējuši. Dzīves vietā veiktās kratīšanas rezultātā atrasta papīra lapa, kura saturējusi "pretpadomju rakstura dzejoli" par dzīvi kolhozā. Pēdējā no šī dzejoļa rindiņām lasāms:

"Iļičs mācīs maizi taupīt;

Josifs atkal zagt un laupīt;

Kultūra, kultūra visaugstākā;" (LVA, 1986. f., 1. apr., 21282. l., 76a. lp.). Ar to pietika.

Pret Latvijas iedzīvotājiem čekisti vērsās arī gadījumos, kas skāra, ironiski līdzīgi traktierna Paliveca lietai, ģimenes apvainošanu. Piemēram, 1953. gada janvārī bija plaši publicēta Kremļa "Ārstu lieta". Aplūkotajās krimināllietās šis gadījums pret Staļinu vērstu izteikumu kontekstā parādās trīs reizes. Viens no šādiem gadījumiem janvārī noticis arī kādā Ludzas strādnieku kantorī, kur savstarpējā strādnieku sarunā par "Ārstu lietu" Mihails Trašenko izteicies, norādot ar pirkstu uz Staļina portretu: "Slikti, ka netika tam ūsainajam klāt." Uzrādot vēl citas apsūdzības, M. Trašenko arestēts tikai 19. martā. Apsūdzībā šie izteikumi pret Staļinu bija raksturoti kā teroristiski. (LVA, 1986. f., 1. apr., 21624. l., 256. lp., 185. lp.).

Līdzīga, bet apjoma ziņā iespējamiāka kriminālieta ierosināta 1953. gada 28. martā, kad par "pretpadomju aģitācijas un propagandas" veikšanu personu grupā bija arestētas Balvu vidusskolas 10. klases skolnieces – sešpadsmit, septiņpadsmit un astoņpadsmit gadus vecas meitenes. Minētā skolnieču grupa apsūdzēta par krasi "pretpadomju satūra dzejas" rakstīšanu un tās izplatīšanu iekšējā lokā, tā cerot mainīt pastāvošo sistēmu Latvijā. (LVA, 1986. f., 2. apr., 2749. l., 3. lp.) Iespējams, ka šī kriminālieta ir ārkārtīgi nozīmīga ar to, ka pierāda, ka Satversmes aizsardzības biroja Totalitārisma seku dokumentēšanas centram nav monopola uz informāciju par to, kas slēpjas aiz čekas aģentu segvārdiem, jo šāda informācija ir arī, piemēra, Latvijas Valsts arhīva lietās. Līdz ar to izveidojas situācija, ka dažādi čekas darbinieki jeb aģenti ir nelīdztiesīgā situācijā. Staļina tēls šajā kriminālietā attēlots īpaši spilgti. Kriminālietas apsūdzībā minēts, ka šīs skolnieces periodiski tikušās minētās aģentes "Dzidras" dzīvoklī, kur pretpadomju garā veikušas pārrunas par padomju iekārtu un Staļinu. Tālāk apsūdzības dokumentos minēts, ka viena no šīm skolniecēm aģentes "Dzidras" klātbūtnē saķēpājusi Staļina portretu un par viņu uzrakstījusi lamu vārdus, savukārt, cita no šīm skolniecēm apsūdzēta avīzes saplēšanā, kur attēlots Staļina portrets. Visas apsūdzētās esot smējušās Staļina sēru mītiņa laikā. (LVA, 1986. f., 2. apr., 2749. l., 166. lp.) Skolnieces uz šādām pretpadomju izdarībām esot pamudinājis 1948. gadā uz skolas jumta izkārtais Latvijas Republikas sarkanbaltsarkanais karogs. Rezultātā šo skolnieču rīcībā bija vainota sliktā audzināšana, ko izmeklēšanā atzinis arī LKP Balvu rajona komitejas birojs.

LVA 1986. f., 2. apr., 2749. l. ir norādīts, ka aģents "Dzidra" ir Anna Oskara meita Štoknis. Atrodams, ka 1905. gadā dzimusi Anna Štokne (Štoknis, Štokņa) Balvu pagasta Dubļevā [arī Dubļovā, tag. Briežuciema pagasts], 1926. gadā dzemdējusi meitenīti, kuru "nomušījusi" un aprakusi turpat istabā zem klonā. ("Lauku dzīve", Balss, Nr. 11., 1926, 15. janvāris, 2. lpp.). Viņu apcietināja. ("Apcietināta māte", Latvīš, Nr. 1286, 1926, 15. janvāris, 2. lpp.). Persona ar šādu vārdu un uzvārdu ir devusies uz PSRS, Sibīrijas Olugas kolhozu Latviešu mednieks, Ačinskas rajonā, no kurienes komandēta uz Omskas partijas skolas "latvju un latgaļu sektoru" (Levons J., "Oportunisti Ačinskas un Itates rajonkomitejās ignorē Omskas partskolu", Sibīrijas Cīņa, Nr. 2 (725), 1932, 6. janvāris, 2. lpp., Sibīrijas Cīņa, Nr. 133 (856), 1932, 21. decembris, 4. lpp.), mācījusies Ačinskas pedagoģiskajā tehnikumā, strādājusi kolhozā Gaismas stors (Sibīrijas Cīņa, Nr. 87, 1934, 9. augusts) par tējkopi, kur viņas ģimene 1933. gadā esot izplatījusi baumas, ka Staļins aizbēdzis no PSRS, ("Komunas "Gaismas Stors" valde auklejas ar kaiteklīm (Nagornovas cim. p., Ačinska raj.)", Taisneība - Vyssavineibas Kompartijas Vokoru Sibira Apgobola Komiteta organ, Nr.12 (518), 1933, 5. februāris, 3. lpp.; "Komunas "Gaismas stors" vadeitoji slep zagļus un irovejus", Taisneība Nr. 29(535), 1933, 28. marts, 1. lpp.), kļuvusi kolektīva Atbalss skolotāja ("Olimpiade parodēja, ka myusu storpā ir talanti", Taisneība, Nr. 74(939), 1936, 15. augusts).

No pārmetumiem nav izvairījusies arī minētā aģente "Dzidra", kura savā dzīvoklī, ļaujot šīm skolniecēm rīkot satikšanos, savlaicīgi neesot pārtraukusi skolnieču sakropļoto izpratni par padomju iekārtu un pati esot pieļāvusi nepareizus izteicienus. Šajā gadījumā var uzskatīt par pierādītu tēzi, ka kļušana par LPSR VDM ziņotāju nenozīmēja paglābšanu no apsūdzībām arī "politiskajos noziegumos". Minētajai kriminālietai pievienoti arī lietiskie pierādījumi – dzejoļi, saplēsta avīze un apķēpāts Staļina portrets.

Pētījuma apskats *.pdf datnes formā ir pieejams šeit Dātavs, Mārtiņš. "Staļina kritikas atspoguļojums Latvijas Padomju Sociālistiskā Republikas drošības iestāžu 1953. gada martā ierosinātajās kriminālietās", VDK zinātniskās izpētes komisijas raksti 1. sējums. Totalitārisma sabiedrības kontrole un represijas. [elektroniskā versija] Rīga: LPSR Valsts drošības komitejas zinātniskās izpētes komisija, 2016. 20 lpp.

Plašāka informācija - pētnieks, stipendiāts Mārtiņš Dātavs, martins.datavs@gmail.com +37128374365,

komisijas priekšsēdētāja vietniece juridiskās zinātnes jautājumos Dr. iur. Kristīne Jarinovska, kristine.jarinovska@lu.lv +37129777788

Saistītās ziņas:

Ineta Lipša: Valsts drošības komiteja valsts akciju sabiedrības «Intūrists» operatīvajā vadībā (1957-1992) 27.11.2017

Linards Muciņš: Nošaušana sevišķā kārtībā - PSRS noziegums pret ius cogens normām. Liepājas «Zilā brīnuma» piemērs. 21.11.2017

Arturs Žvinklis: Čekisti Latvijas Komunistiskās partijas Centrālkomitejas nomenklatūras lietās 02.12.2016

Mārtiņš Dātavs: skrejlapu izplatītāju politiskā kriminālvajāšana LPSR par pretpadomju propagandu 04.11.2016

Pārvarot kolektīvās atmiņas zudumu - atskats VDK komisijas starptautiskajā konferencē 19.01.2016

Tweet

Patīk 0

Ieteikt

G+